



Waterloon taistelukenttä nykyään. — Taustalla taistelun muistoksi pystytetty jättiällismuistomerkki.

Verisen muistopäivän verinen vietto

Kesäkuun 18 puä oli kulunut täsmälleen sata vuotta Waterloon taistelusta, jossa lopullisesti kukistettiin pitkällisillä sodillaan koko Euroopan rauhaa häirinnyt Napoleon. Koko Europa huokasi helpotuksesta. Uskottiin Europan pääseen ainakin suuremmista verenvuodatuksista. Mutta nyt — sadan vuoden kuluttua — virtailee europalaisten veri samoilla kentillä vieläkin vuolaampina virtoina kuin Waterloon taistelussa. Kammostava yhteensattumus!

Napoleonin tarina on merkittävimpiä historian lehdillä. Korsikalaisena luutnanttina saapui Napoleon Pariisiin Ranskan vallankumouksen aikana. Tuota pikaa hänestä tuli Konventin (eduskunnan) kenraali ja tuki, ensimmäinen konsulli ja lopuksi Ranskan keisari. Por-

varisto, joka oli päässyt valtaan vallankumouksen kautta, tarvitsi Napoleonin laista miestä lujittamaan valtaansa. Vallankumous kukistaessaan läänityslaitokseen perustuvan aateliuden ja Paavin vallan, oli hankkinut Ranskalle vaarallisia ulkonaisia vihollisia. Ja kieltäessään työläisiltä, jotka porvariston rinnalla olivat uhranneet kaikkensa uuden kansanvaltaisen tasavallan luomiseksi, yhdistymis-, ym. oikeudet, synnytti valtaloukka itselleen sisällisenkin vihollisen.

Sisäisen vihollisen kukisti Napoleon työläisten asemaa kiristäväillä uusilla laeilla ja niiden huustarkasti toteuttamisella sokeasti tottelevan sotaväen avulla. Aatelisille annettiin anteeksianto ja saivat he palata maanpakolaisuudesta, mutta ei

annettu heidän entisiä omaisuuksia takasin, vaan pakotettiin heidät etsimään tuloja uuden hallituksen palvelemisella. Paavin kanssa tehtiin sovinto ja julistettiin Paavi Ranskassakin "pyhäksi isäksi", mutta ei annettu kirkollekaan sen vallankumouksessa menettämiä omaisuuksia takasin, vaan asetettiin papisto vakitukselle palkalle. Tähän oli porvaristo tyytyväinen, sillä se tiesi mikä oivallinen hengellinen poliisi papisto oli pitämään kansanjoukkoja kurissa ja herrojensa nuhteessa.

Tuulispään tavalla karkasi Napoleon sotajoukoillaan vanhojen ja lahonneiden Europan valtaistuinten kimppuun. Marengon taistelussa 1800 tuli Ranska Italian isännäksi, Austerlitzin voitto 1805 ajoi Itävallan koko Italiasta ja Etelä-Saksasta ja Jenan tappelussa 1806 nujerrettiin Preussin kuninkaan Fredrik "suuren" jäykistynyt valta. Ranskan alueet olivat laajenneet suunnattomasti. Ranskan porvaristo ihaili Napoleonin vallankumouksen "testamentin" toimeenpanijana, s. o. Ranskan vallankumouksen luoman yhteiskuntajärjestyksen levittäjänä ja juurruttajana Europaan, joka merkitsi ranskalaisen tuotteiden menekin suunnattomaa laajentumista ja porvariston rikastumista.

Niinkauan kun Napoleon tyytyi olemaan Ranskan uusien omistusoilojen, porvariston rikkauten ja pikkutilallisten maanomistusoikeuden vahvistajana, oli hänen takanaan "koko kansa", mutta kun hän lähti pohjattoman kunnianhimonsa kannustamana tehtävänsä ylitse menemään, joutui hän auttamattomana umpikujaan. Sotaretki Moskovaan oli askel tähän suuntaan, jota täydensi "Kansain tappelu" Leipzigin luona 1813. Ranskan porvaristo ja sen mukana "koko

kansa" hylkäsi keisariinsa ja sijalle astui porvariston etuja paremmin vastaava Ludvig XVIII:sta — ja Napoleon vietiin Elban saarelle.

Mutta Bourbonien kykenemättömyys ja häikäilemättömyys saattoivat Napoleonin palaamaan. Hän luuli Europan ruhtinaiden eronneen Wienin kongressista eripuraisina. Uskoi otolliseen aikaan ilmestymisellään voittavansa pelin. Kuningas Ludvig XVIII:sta pakeni Parisista kuultuaan Napoleonin palanneen. Vanhat kaartilaiset liittyivät urhoolliseen kenraaliinsa, mutta muutoin otettiin hänet Pariisissa kylmäkiskoisesti vastaan. Kaikki toivoivat rauhaa ja Napoleonin ilmestyminen tiesi jatkuvaa sotaa. Europan ruhtinaat, jotka eivät olleetkaan vielä eronneet Wienin kongressista ja kuultuaan Napoleonin palaamisesta, kiiruhtivat yhteisvoimin kukistamaan häntä. Englannin ja Preussin joukot samosivat pohjoisesta Parisia kohti, etelästä tulivat muut liittoutuneet.

Pelastaakseen edes viimeisen rippeen kansan suosiosta päätti Napoleon voittaa viholliset Ranskan rajojen ulkopuolella. Hän lähti pikaisesti kokoonhaalittu armeijansa kanssa Belgiaan, jossa Waterloo kentällä joutuivat silloiset kuuluisimmat sotapäälliköt Napoleon ja englantilainen Wellington vastakkain kesäk. 18 p:nä 1815. Molemmilla oli 72,000 miestä ja taistelurintama käsitti vain 2—3 kilometrin matkan.

Taistelua kesti koko päivän ja häälyi voitto puolelle ja toiselle, kunnes sen ratkaisevasti käänsi liittoutuneiden hyväksi preussilaisen apujoukon saapuminen Blücherin johdolla. Syntyi mitä hirvittävin kamppailu, jossa pakenevia ranskalaisia teurastettiin armotta. Wellington pääsi englantilais-

preussilaisineen Waterloon kentän voittajaksi. Mieshukka molemmin puolin edellisiin Napoleonin sotiin verraten oli hirvittävä, 144 tuhannesta kaatui 60 tuhatta miestä. Mutta vähäpää kaatuneista, huudahtivat liittoutuneet, kunhan valankumouksellinen Ranska on kukistettu! He erehtyivät, Waterloossa kukistui vain tarpeettomaksi tullut Napoleon.

Ranskan kapitalistien luokkadut kohottivat halvan korsikalaisen aina itsevaltiaaksi keisariksi asti ja pakottivat kansojen uhraamaan kapitalistisen keisarin käymissä sodissa lähes 4 miljoonaa ihmishenkeä, sekä kukistivat hänet taas Waterloossa kamalan ihmisteurastukseen. Tappion suuruutta eivät Ranskan kapitalistit surreet, pikemmin olivat iloisia että niinkin halvalla pääsivät keisaristaan. Eihän se vienyt kuin 56 ranskalaista jokaisesta sadasta! Kapitalistien edut sillä kertaa kaipasivat rauhaa. Ja se rauha tuli. Kansajoukot hurmattiin "ikuisen rauhan" sanomilla, kapitalistien kooten kasottain kultaa varastoihinsa.

Ranskan valtaistuimelle palasi taantumuksellinen Ludvig XVIII:sta, mutta ei itsevaltiaana kuninkaana, vaan porvariston kuninkaana. Hän ei voinut, kaikkien taantumuksellisten Euroopan ruhtinaidenkaan tukemana olla hyväksymättä porvariston sanelemaa perustuslakia. Porvariston vallankumous oli lopullisesti voittanut, se oli suoriutunut sille vaaralliseksi käyneestä entisestä aseestaan ja taituttanut feodalisuuden jälkeläisen ajamaan porvarillisen perustuslailisuuden kallista asiaa.

*

Sata vuotta on kulunut Napoleonin sotien viimeisestä kamppailusta, Waterloon taistelusta. Tällä

ajalla on maailma sivistynyt. Sivistynyt Europa viettää Waterloon satavuotista veristä muistoa "sivistyneellä" tavalla. Siellä, missä sata vuotta sitten vuodattiin 140 tuhatta ja teurastettiin 60 tuhatta yhtenä päivänä, vuodattaa nykyään vertaan miljoona neljäsaata tuhatta ja enemmänkin ja teurastetaan 600 tuhatta viatonta ihmistä. Ansaitsesihan edes senverran Waterloon muisto. Ja Europa kykenee sen uhrin kantamaan historialliselle muistolleen, sillä onhan Europa — sivistynyt sadassa vuodessa!

Yhtä hartaasti kun sata vuotta sitten halasi Ranskan kapitalistit rauhaa, halaavat he nyt sodan jatkamista. Tälläkertaa on asemassa vaan se muutos, että Saksa ja Itävalta ovat Ranskan asemasta koko Eurooppaa vastassa ja että murhaaminen on suurpiirteisempää. Mutta onpa sata vuotta ajassa väliäkin. Tottahan siinä ajassa jo täytyy oppia paremmat murhaamiskonstitkin!

Sata vuotta sitten taisteli Ranskan kapitalistiluokka feodaalisten valtakuntien markkinapaikoista ja voitti ne. Nykyään taistelee Saksan ja Itävallan kapitalistiluokkaa koko maailman markkinapaikoista — voittaneeko —? Sata vuotta sitten vakiinnutettiin kapitalistiluokan valtiovalta ainakin Ranskassa. Nykyisellä sodalla pyritään vakiinnuttamaan kansainvälisen kapitalismin liittovalta kaikissa Euroopan, ehkäpä koko maailman, maissa. Sata vuotta sitten tyytyi sodan rasitukset ja verensä uhrannut kansan pohjakerros sodan päätyttyä nuolemaan haavojaan, antaen kapitalisteille tilaisuuden koota sotasaalis ja lujittaa eloon jääneiden työläisten riistämisen. Tuleeko nykyisenkin sodan päätyttyä kansojen pohjakerrokset tervehtimään

kapitalistiluokkaa pelastajanaan sodan kauhuista ja lujittamaan sen luokkavaltaa?

Mutta tapahtuipa mitä tahansa, varmaa vaan on se, että kapitalismin täytyy luonnollain välttämättömyydellä kehittyä täyteen kypsyyteensä, ennenkuin työväenluokka kaikkialla ymmärtää orjuutuksensa. Nykyinen sota on merkki tästä kehityksestä. Mutta samalla nousee työväenluokka kapitalismin helmasta samaten kuin kapitalismi aikoinaan nousi feodalismien hel-

masta kukistamaan täyden kypsyytensä ja historiallisen tehtävänsä suorittaneen valtuokan ja rakentamaan sen rauniolle omille eduilleen soveltuvan yhteiskuntajärjestelmän. Lähin tulevaisuus näyttää, kykeneekö nykyinen sota opettamaan kansojen pohjakerroksia ymmärtämään kansainvälisen veljestyksen tärkeyden ja tekemään nykyisestä sodasta veristen muistopäivien viimeisen vieton.

Kaikin voimimme työskennelkäämme sen hyväksi!

W. B.



“Hyvien neuvojen” antajille

Sun helppo on taampana seisoa
ja “hyviä neuvoja” antaa,
kun toverisi on rintamassa
ja kaikkensa vaarahan kantaa.

Jos taistelu tuottavi tappion,
vaik “autoit” sa “neuvoillasi”.
niin “kaunis” ja “hyvä” tapasi on
taas moittia toveriasi.

Ja murtunut mieli jos johtavi
tuon toverin hetkeksi vikaan,
sa tulet “hyvine neuvoinesi”
ja — painat maineensa likaan.

Mut itse koetteeksi astupas
sa eturintahan kerran,
niin etköhän “hyviä neuvojas”
sa säästäne jonkun verran?

J. K—ta.